

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

Число 8 (52)
квітень
2019 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Ми тут: <http://www.kmpzt.org.ua> На фейсбуці — у групі "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

"СВІТЛА КРИНИЦЯ"

Із «ШПИТАЛЬНИХ НОТАТОК»,
лютий 2015 р. - березень 2018 р.
Ніч з 10 на 11 березня 2015 р.

Маргарита Довгань

ШПИТАЛЬНІ
НОТАТКИ

Лютий 2015 р. — березень 2018 р.

Читайте на 4-й стор.

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

За потурання влади знуцання над заповідною територією тривають

20 квітня поточного року моніторингова група ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» здійснила черговий вихід на територію Державного ландшафтного заказника «Балка Північна Червона» з метою оцінки стану дотримання його природоохоронного статусу. За даними спостережень, жодних заходів, які відповідали б потребам утримання об'єкта під державною охороною, природоохоронними органами не здійснюється.

На беззахисній степовій ділянці мають місце сліди браконьєрського вилучення кореневищ горицвіта (адоніса весняного), територією заказника пересувається значна кількість різних людей і автомобілів, а ревіння моторів мотоциклів порушує спокій птахів у період гніздування, що вже настав.

Незважаючи на всі наші попередні звернення до Міністерства екології України і Президента України, змін у ставленні до заповідної території не сталося.

На світлинах Сергія Дашковського: вгорі — копанки на місці зростання горицвіту; внизу — мотокрос заповідною ділянкою

Найбідніша країна Європи

(Україні потрібна політика виходу з бідності, а не загальної зрівнялівки)

Із наближенням виборів знову активно обговорюється проблема бідності. Наголошується на тому, що Україна є найнужденнішою країною Європи. Причому тема зазвичай піднімається у двох контекстах. Або протиставлення бідності більшості українців «небаченим розкошам можновладців-корупціонерів й олігархів», які нібито і є причиною злиднів основної маси населення. Або протиставлення «старим добрим часам до перевороту», як це подають представники реваншистських, проросійських сил, переконуючи, що «єврореформатори» та «влада майдану» нібито і є причиною бідності українців. В обох випадках ідеться про популярні, однак відірвані від реальності стереотипи щодо справді масштабної проблеми бідності українців. Обидва відволікають увагу від об'єктивних причин, чому ж у таких жебрацьких умовах животіє більшість громадян та чому ж прогресує бідність країни загалом. А відтак зовсім не здатні посприяти вирішенню цієї проблеми, яка набирає усе загрозливіших масштабів для самого існування української держави.

НЕБЕЗПЕЧНІ СТЕРЕОТИПИ

Міф про те, що причиною бідності чималої кількості українців є надмірний розрив у доходах багатих та бідних, базується на справді надзвичайно великих (на тлі загального рівня життя в країні) статках вузького кола олігархів. Однак цих статків чи, тим паче, доходів явно замало, щоб перерозподілити їх на користь десятків мільйонів бідніших українців і зробити їх заможними. Так, кожен отримає додатково кількості, від сили — тисячу-дві гривень на місяць, однак це зовсім не те, що може вирішити проблему бідності в країні та ошчасливити її громадян. Справжня причина полягає в тому, що весь національний «пиріг» є надто малим, до того ж, замість зростати, із роками тане. Тому як його не діли, а проблему бідності українців та країни загалом аж ніяк не вирішити.

Так само є міфом і те, що причиною нинішньої бідності стала Революція гідності, усунення від влади «професіоналів» і згорання торговельно-економічних зв'язків із Росією та її сателітами. На підтвердження цього наводяться такі три основні аргументи: 1) саме після Революції гідності через бідність і відсутність

роботи в країні громадяни масово рушили на ринок праці сусідніх, а то й далі, європейських країн; 2) тарифи на послуги ЖКГ, особливо ж на ту його частину, що пов'язана із газом та опаленням, зросли в рази швидше, ніж доходи; 3) пенсії та зарплати в доларах є значно нижчими порівняно з 2013 роком. Однак усі ці три пункти є лише маніпуляціями, які, проте, мають живий відгук у мільйонів громадян. Адже вони справді залишаються найбіднішими в Європі, особливо ж на тлі того контрасту, який вони бачать на Заході завдяки полегшенню доступу до тамтешнього ринку праці.

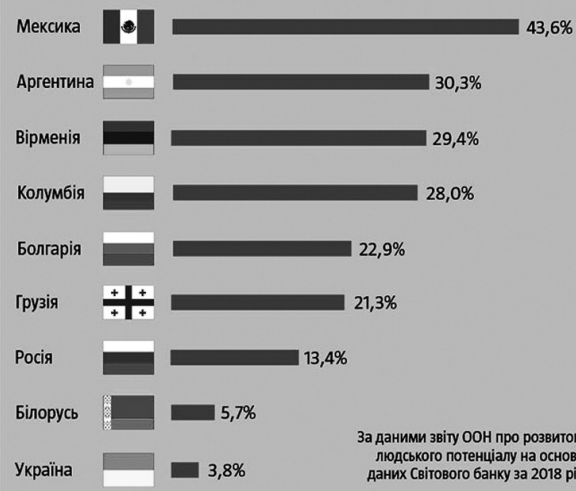
Українці останніми роками справді масово рушили на заробітки до близьких і далеких європейських країн. Але не тому, що в Україні зросло безробіття чи вони стали ще біднішими. А тому, що доступ до тамтешнього ринку праці віднедавна став для наших співгромадян значно доступнішим, водночас потік трудових мігрантів до Росії різко скоротився. Тарифи на послуги ЖКГ, особливо на блакитне паливо, справді зростали в рази швидше, ніж доходи платників. Однак це компенсувалося повільнішим, ніж темпи зростання доходів, підвищенням цін на решту товарів і послуг, крім того, було зумовлено тим, що вартість послуг ЖКГ (особливо газу та опалення) тривалий час штучно занижувалася. Тож рано чи пізно пружина мусила розтиснутися.

А те, що пенсії та офіційні зарплати нині в Україні в доларовому еквіваленті справді є нижчими, ніж 2013-го, зумовлено трьома факторами. Це й більша частка зарплат, які видаються неофіційно. І зниження ставки відрахування ЄСВ із заробітної платні (із понад 36% до 22%), який потім іде на виплату пенсій. І нарешті тим, що з 2013 року не лише в Україні, а й загалом у світі відбулося різке здорожчання долара як до основних світових валют (наприклад, вартість євро впала із \$1,4 до \$1,1), так і товарів (особливо помітно це на біржових товарах, таких як зерно, м'ясо, нафтопродукти, газ, так само й на більшості споживчих товарів, що в Україні та світі в доларах є дешевшими, ніж 2013-го). Однак те, що у своєму загалі українці не стали біднішими, ніж до Революції гідності, не заперечує того, що вони справді залишаються принизливо бідними, якими були й перед нею.

(Закінчення на 2 стор.)

Гримаси тіньової економіки

Частка населення, що живе за офіційною межею бідності, 2016 рік

(Закінчення, початок на 1- стор.)

ПАРАМЕТРИ БІДНОСТІ

Традиційні й стандартизовані підходи до оцінювання рівня бідності в різних країнах демонструють, що ситуація з цим явищем в Україні є чи не однією з найкращих у світі. Наприклад, якщо виходити із національних показників межі бідності, які базуються на вирахуванні частки жителів, що проживають на суму, меншу від національного прожиткового мінімуму, то (за даними Світового банку) 2016 року в Україні таких налічувалося лише 3,8% (на тлі 5,7% у Білорусі, 13,4% у Росії, 22,9% у Болгарії, 28–30% у Колумбії й Аргентині, або ж 43,6% у Мексиці). Хоч насправді такий результат склався через заниження офіційного прожиткового мінімуму в Україні (і ще деяких країнах) на тлі більш реального його відображення в інших державах. Проте оцінювання за такими показниками, як витрати нижче певної суми в доларах за паритетом купівельної спроможності, і далі свідчать, що за межею бідності (скажімо, у \$5,5 за ПКС на день) в Україні залишається менше людей (6,4%), аніж, скажімо, у таких країнах ЄС, як Греція (6,7%), Болгарія (8,7%) чи Румунія (18,5%). Не кажучи вже про Мексику (34,5%) або ж Грузію (45,5%). Досвід успішних, але в минулому бідних, країн свідчить, що єдиний реальний шанс подолати бідність полягає у збільшенні сукупного національного багатства, а не вдосконаленні методів перерозподілу.

Ретельніший аналіз масштабів бідності в Україні, навіть за національними критеріями визначення її межі, виявляє зовсім іншу картину. Згідно з даними вибіркового обстеження Держстату, за три квартали 2018-го доходи, нижчі від прожиткового мінімуму, офіційно встановленого в законі про держбюджет, мали лише 1,7% жителів, а нижчі від фактичного прожиткового мінімуму (розраховується Мінсоцполітики) — 29,3%. Ці цифри, до речі, наочно ілюструють розрив між реальним та офіційним рівнями крайньої бідності в Україні. Середньодушовий дохід менше 3,7 тис. грн, тобто на той час мінімальної заробітної платні, мали понад 41% домогосподарств. Що й може фігурувати як показник, близький до реальної кількості українських громадян, які проживають за межею бідності. Корелює із цим показником також інший результат вибіркового обстеження домогосподарств, що проводився Держстатом. Ідеться про розподіл рівня своїх доходів за самооцінкою. Так ось: заявили, що постійно відмовлялися собі в найнеобхіднішому, крім харчування (або навіть і в ньому) сукупно 42,6% опитаних домогосподарств.

За даними (які, однак, не враховуються під час встановлення прожиткового мінімуму в законі про держбюджет) Мінсоцполітики, так званий фактичний розмір прожиткового мінімуму в цінах лютого 2019-го становив: для дітей 6–18 років — 4,1 тис. грн. на місяць, для працездатних осіб — 3,7 тис. грн. (або 4,6 тис. до сплати податків), для пенсіонерів — 3 тис. грн. А це означає, що офіційна середня зарплата, яку в лютому витрачали українці (нарахована за січень — 9,2 тис. грн.), давала можливість умовній сім'ї, в якій обоє батьків отримували такі суми (тобто сукупно 14,8 тис. грн. після вирахування податків), балансувати на межі бідності, якщо виховувалась тільки одна дитина. Однак опускало таку родину значно нижче межі бідності, якщо дітей було двоє, та відкидало далеко за межі, якщо трое чи більше. За наявності двох дітей балансували на межі бідності й працівники індустріальної сфери. Якщо вони отримували середню по галузі зарплатню, то після вирахування податків залишалося не більше 16,3 тис. грн. (при межі бідності для родини з двома дітьми 15,8 тис. грн.).

За межею бідності залишалася абсолютна більшість сімей із працівників бюджетної сфери (освітня та медична), які мали по одній дитині, адже дві середні по цих галузях зарплати після вирахування податку становили лише 11,4 та 10,0 тис. грн. Упевненіше почувалися тільки зайняті в авіатранспорті, інформаційно-телекомунікаційному бізнесі та банківсько-страховій сфері. Звичайно, що далеко за ме-

жею бідності перебувала більшість пенсіонерів, адже в січні навіть середня пенсія за віком (2,65 тис. грн) не забезпечувала й 90% від прожиткового мінімуму для непрацездатних (3 тис. грн). А мінімальна не перевищувала 55% цього показника.

Лише 32,8% штатних працівників у країні отримували за грудень 2018-го зарплату понад 10,0 тис. грн. (до вирахування податків), яка давала їм можливість перебувати трохи вище за межу бідності, навіть виховуючи дитину (самостійно) чи двох (у подружжі). У промисловості таких було 41,5%, освіти — 25,1%, охороні здоров'я — 16,3%. Водночас у фінансовій та страховій сферах — майже 59%, у державному управлінні та обороні — 62,5%, авіатранспорті — 65,6%. Звісно, це якщо опиратися на офіційні дані. З одного боку, відомо, що в приватному секторі лише частина (нерідко менша) зарплати є офіційною, решта ж виплачується «в конвертах». З другого боку, треба брати до уваги невідповідність офіційно визначеного прожиткового мінімуму

того, що рівень життя багатих країн є не даниною ринкової економіки, а лише результатом її успішного розвитку, явно не вистачало. Те, що економічне зростання не стало в нас пріоритетом державної політики, лише погіршило наші позиції. Якщо 2004 року ВВП за ПКС на особу становив в Україні \$6,3 тис. (у Польщі — \$14,1 тис., Румунії — \$11,5 тис.), то 2018-го — \$8,2 тис. (у Польщі — \$28,1 тис., в Румунії — \$23,3 тис.). І нині ми вже значно менше розвинені й бідніші за ряд азійських, чимало латиноамериканських і дедалі більше африканських країн. Хоча порівняння з ними ми все ще традиційно вважаємо принизливим, а їхній рівень соціальних стандартів сприймаємо як значно гірший, ніж в Україні. Так, 2018 року ВВП за ПКС країни був удвічі-втричі нижчий, ніж у Малайзії (\$27,4 тис.), Чилі (\$23 тис.), Аргентині (\$18,3 тис.) та Мексиці (\$18,3 тис.).

Україна разюче відстала уже й від тих країн, які зовсім недавно не лише вважались, а й справді були значно біднішими. Зокрема, нині ми помітно поступилися Єгипту (\$11,9 тис.),

Найбідніша країна Європи

Лише 32,8% штатних працівників у країні отримували за грудень 2018-го зарплату понад 10 тис. грн (до вирахування податків), яка давала їм можливість перебувати трохи вище межі бідності, навіть виховуючи дитину (самостійно) чи двох (у подружжі)

реальному споживчому кошику, необхідному для забезпечення потреб людини, особливо ж, коли вона винаймає житло. Ця проблема в останні роки неодноразово порушувалася.

У ПОШУКАХ ВИХОДУ

Якщо порівняти Україну з іншими країнами, що розвиваються, то в ній простежується значно менше розшарування між бідними та багатими, ніж у тих, які впродовж останніх десятиліть демонструють доволі стрімкі темпи зростання економіки (див. «Гримаси тіньової економіки»). Приміром, у Малайзії, Китаї й навіть Туреччині різниця доходів між 20% найбагатших та 20% найбідніших громадян є вдвічі-тричі більшою, ніж в Україні. Понад те, зростання розриву доходів в умовах стрімкого економічного зростання є закономірним явищем, адже більш успішні багатіють швидше, ніж менш успішні. Водночас завдяки економічному розвитку стають можливими й одні, й другі. Хоч і з різною швидкістю. Причому якщо йдеться про широкі суспільні верстви, як от 20-30% багатшої та біднішої частини населення, то значна різниця доходів між ними демонструє ще й формування потужного прошарку заможнішої частини громадян як представників малого й середнього бізнесу, високооплачуваних спеціалістів тощо. Тоді як надмірна поляризація суспільства на вузьке коло олігархів і супербагатіїв (з одного боку) та бідну більшість працюючого населення (з другого) в умовах повільно зростаючої економіки може супроводжуватися незначними відмінностями в рівні доходів тих самих чисельних суспільних верств 20% найзаможніших і 20% найбідніших громадян. Адже і перші, й другі й далі залишаються не дуже заможними.

Тому перерозподіл доходів від багатших до бідніших не може бути панацеєю від бідності в Україні. Навпаки, педалювання цієї теми лише поглибить проблему. Постійна загроза втрати накопиченого підриває потенціал для багатієння громадян країни, стримує власників активів від інвестування в розвиток того чи іншого «довгого» бізнесу. А невпевненість у недоторканності приватної власності, побоювання того, що накопичене можуть відібрати, змушує виводити кошти з країни й удосконалювати механізми їх переховування й заведення назад уже у формі інвестицій. Хоч як це дивно звучить, однак страх корупціонера інвестувати, хай навіть і вкрадені кошти, завдає розвитку країни значно більшої шкоди, ніж саме їх розкрадання. Бо останнє означає зміну власника ресурсів, але не виключає, що він залишить ресурс, який і далі працюватиме на країну. Є чимало таких прикладів у країнах, що розвиваються, коли навіть попри високу корумпованість економіка досить стрімко зростає (звичайно, що таку модель не варто брати для наслідування). Натомість страх інвестувати — це виведення ресурсів з економіки. А це підтримує канібалістичну економіку звушеного відтворення, коли таке розкрадання одночасно супроводжується постійним вилученням з економіки того, що розкрадається.

У період здобуття незалежності України ринкова трансформація та перехід до капіталізму чомусь більшістю громадян сприймалася як вступ тільки до кола країн «золотого мільярда», а не «якоїсь там Латинської Америки» чи, не дай, Боже, Азії та Африки. Хоча насправді саме з ними в республік Радянського Союзу було значно більше спільного. А розуміння

особливо Колумбії (\$13,3 тис.) та Китаю (\$16,1 тис.). Останнім часом Україну стрімко наздоганяють деякі країни Азії й Африки, а також найбідніші латиноамериканські. Рівень економічного розвитку України (\$8,2 тис.) нині фактично відповідає Індії (\$6,9 тис.), В'єтнаму (\$6,6 тис.) та Нігерії (\$5,4 тис.), які лише 10 років тому, напередодні кризи 2008–2009-х, поступалися нам більш ніж удвічі. Причому вони також зростають темпами, у кілька разів інтенсивнішими, ніж за базових умов передбачає найоптимістичніший сценарій розвитку української економіки.

Досвід усіх у минулому бідних країн свідчить, що єдиний реальний шанс подолати бідність полягає виключно у збільшенні сукупного національного багатства — «загального пирога» — завдяки політиці багатіння, виходу з низхідної спіралі занепаду та збідніння, по якій в останні десятиліття усе швидше і швидше рухалася вниз Україна. Й аж ніяк не завдяки збоченням на кшталт «удосконалення» методів перерозподілу. Провідну роль у цьому процесі має відіграти український неолігархічний бізнес та держава, зусилля якої необхідно спрямувати на розвиток існуючих та створення нових бізнесів, виявлення підприємницької ініціативи й вивільнення творчої енергії якомога більшої кількості громадян. Працювати й ризикувати має стати престижно й безпечно завдяки захищеності такого ризику від силових і рейдерських атак чи правового безладу. Право власності, можливість користуватися плодами своєї праці треба забезпечити не тільки від посягань силових структур, а й від популістських ініціатив політиків, що ратують за перерозподіл «чужого, якого не шкода». Бо країна так і не зможе вирватися зі спіралі прогресуючої бідності й відставання від усього світу.

Українська буржуазія сформувалася в постійній конфронтації до чужої їй олігархічно-чиновницької держави як механізму влади, а тому прагне мінімізувати свою взаємодію з нею. Однак подальша доля буржуазії й необхідні зміни в країні залежать від здатності нарешті подорослішати та перейти від инфантильного заперечення держави, від спорадичних протестів проти неприйнятних дій влади і нав'язаного нею олігархату, — до більш зрілого та відповідального підкорення держави й перетворення її на інструмент власної політики. Уникнення відповідальності та ініціативи призведе до того, що «життя дистанційовано від держави» буде однаково припинене від імені тієї ж держави, але силами, чужими середньому класу. Чи то нинішнім олігархічно-корупційним конгломератом, що контролює й змушує працювати на себе систему влади незалежно від того, хто формально обіймає ту чи іншу високу посаду. Чи то новими популістськими силами, які в разі подальшої деградації нинішньої системи можуть встановити диктатуру «сильної руки». Єдиний вихід для середнього класу — перебрати на себе ініціативу та відповідальність. Лише активні дії, а не безперспективні спроби сховатися чи вбудуватися в гру за чужими правилами, спроможні привести до позитивних змін.

Олександр КРАМАР,
матеріал друкованого видання
«Український тиждень», № 13 (593)
від 28 березня 2019 року

Мінприроди презентувало доопрацьований законопроект «Про управління відходами»

16 КВІТНЯ в Оргусько-просвітницькому центрі відбулася презентація рамкового законопроекту «Про управління відходами» із правками. У заході взяли участь більше 60 представників громадськості, бізнес-асоціацій, державних органів.

«Наш пріоритет – оперативно передати законопроект на розгляд Уряду, тому ми закликаємо усіх представників громадськості фіналізувати правки та пропозиції. Наша спільна мета сьогодні – узгодити останні деталі законопроекту, завершивши, таким чином, спільну багатомісячну роботу», – зазначив Микола Кузьо, заступник Міністра екології та природних ресурсів з пи-

тань євроінтеграції. «Завдяки рамковому законопроекту ми стали на крок ближче до європейської системи управління відходами» – підкреслив пан Кузьо. За результатами заходу Мінприроди внесені узгоджені під час зустрічі пропозиції до законопроекту. Протягом усього заходу на сторінці Оргуського центру тривала онлайн-трансляція заходу, запис доступний за посиланням.

Із презентацією законопроекту виступив Олександр Семенець, заступник директора департаменту, начальник Управління поводження з відходами та екобезпеки.

Нагадаємо, рішенням Координаційної ради з питань реалізації Національної стратегії управління відходами в

Україні до 2030 року, що відбулася 26 грудня 2018 року, Мінприроди було доручено провести міжвідомче узгодження та доопрацювання за результатами громадського обговорення законопроекту «Про управління відходами», та оприлюднити остаточний текст законопроекту. На виконання зазначеного рішення Мінприроди оприлюднено доопрацьований, з урахуванням зауважень та пропозицій органів влади, бізнесу та громадянського суспільства, проект Закону України «Про управління відходами».

17 квітня 2019 року,
сайт Міністерства екології та природних ресурсів України

В Україні відкрили одну з найбільших в Європі сонячних електростанцій

На Дніпропетровщині біля села Старозаводське Нікопольського району відкрили найбільшу сонячну електростанцію України, яка увійшла до трійки найбільших в Європі. Про це голова Дніпропетровської обласної ради Гліб Пригунов повідомив у Facebook.

«Масштаби та цифри вражають. Встановлено 750 тисяч панелей, які здатні забезпечити електрикою два середніх українських міста. 216 мільйонів євро інвестицій, з яких 46 було витрачено на українському ринку. Робота електростанції забезпечить місцевій громаді щороку 20 мільйонів гривень в якості сплати за землю та 30 додаткових робочих місць», – написав Пригунов.

За його словами, введення в дію цієї сонячної електростанції дозволяє вимкнути один енергоблок вугільної електростанції такої потужності як Придніпровська ТЕЦ або Криво-

різька. Цей об'єкт зеленої енергетики звели коштом українського та китайського інвесторів.

Загалом на Дніпропетровщині – вже 39 сонячних електростанцій.

«Укрінформ», 20 квітня 2019 року

Еміратська компанія побудує сонячні електростанції в Україні за 2 мільярди доларів

Арабське управління з інвестицій і розвитку та українська компанія STC Energy (НТК-Енерджі) підписали угоду на суму 2 мільярди доларів на розвиток сонячних електростанцій в Україні. Про це повідомляє Emirates news agency. Відповідно до угоди, AIDA і STC Energy об'єднують свої зусилля для реалізації енергетичного проекту. Управління з інвестицій та розвитку (AIDA) підтримує розвиток сонячних електростанцій потужністю 170 МВт

в Україні. Угода також деталізує тіснішу співпрацю в аграрному секторі.

На церемонії підписання були присутні посол України в ОАЕ Юрій Полурез і державний секретар Міністерства економічного розвитку і торгівлі Олексій Перевезенцев. Swiss Alpha Management були призначені фінансовим консультантом проекту. Компанія НТК-Енерджі зареєстрована в 2017 році в Бородянці Київської області. Кінцевим бенефіціарним власником вказано Микола Коваленко.

Нагадаємо: навесні 2018 року Європейський банк реконструкції та розвитку виділив Україні 25,9 мільйона євро на будівництво трьох сонячних електростанцій, які розташовуватимуться у Вінницькій області. За останні три роки в Україні понад 3 тисяч приватних домогосподарств встановили сонячні електростанції загальною потужністю 51 МВт.

**«Економічна правда»,
29 березня 2019 року**

Заява щодо необхідності налагодження комунікаційної діяльності Вищого антикорупційного суду України з громадянським суспільством

11 квітня 2019 року 38 суддів Вищого антикорупційного суду України (надалі – «ВАСУ») склали присяги. Цим фактично покладено «запуск» даної інституції. ГО «Вектор прав людини» щиро вітає призначення суддів та звертається із наступним.

За законом, не пізніше ніж через 30 календарних днів із дня призначення щонайменше 35 суддів ВАСУ його найстарший за віком суддя скликає збори суддів для визначення дня початку роботи ВАСУ, вирішення організаційних питань та обрання слідчих суддів. Серед організаційних питань, що стоять перед ВАСУ, ми пропонуємо обговорити і питання створення прес-служби суду.

Рівень довіри громадськості до судової влади значною мірою залежить від ступеня прозорості судової системи. Для громадян (-ок), ЗМІ, юристів (-ок), громадських активістів (-ок) та інших зацікавлених сторін важливо, щоб інформація, яку вони отримують у суді, була доступною, повною та зрозумілою. Особливого значення це набуває у випадку створення нової невідомої суспільству інституції – ВАСУ.

Закладення на етапі становлення ВАСУ організаційної структури прес-служби та комунікаційної команди суду дозволить ефективно налагодити роботу суду зі ЗМІ та громадськістю.

ГО «Вектор прав людини» з 2015 року системно працює із комунікаційними командами системи правосуддя. Цей досвід включає проведення досліджень, навчання суддів та прес-секретарів (-ок), розробку проектів нормативно-правових актів тощо. Опіраючись на цей досвід, ми пропонуємо ВАСУ наступне:

1) Створити окрему прес-службу суду. Як показало опитування співробітників (-ць) судів, майже всі респонденти (-ки) підтримують ідею створення відокремленої прес-служби судів апеляційного рівня^[1]. Відзначаючи особливий статус ВАСУ та зацікавленість з боку суспільства його роботою, вважаємо, що лише відокремлений структурний підрозділ зможе оперативно виконувати подібні функції.

2) За основу моделі функціонування прес-служби можна взяти проект Типового положення про прес-службу апеляційного суду^[2], що розробила наша організація на основі численних досліджень.

3) Обрати суддів-спікерів (-ок) ВАСУ. Так, рішенням №14 Ради суддів України було рекомендовано «у кожному суді обрати суддю-спікера (у місцевих судах – не менше одного судді, в апеляційних – не менше двох суддів, у вищих судах та Верховному Суді України – не менше одного)».

4) Провести навчання для новоутвореної комунікаційної команди суду. Наша організація вже провела тренінги «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади» для працівників (-ць) 323 судів 20 областей, що складає 48% усіх судів України. Це системна тренінгова програма навчання для представників (-ць) судів, які виконують обов'язки прес-секретарів із метою створення сприятливого комунікативного середовища між громадськістю, медіа та представниками судової влади. Ми готові на безоплатній основі провести подібне навчання для комунікаційної команди ВАСУ та поділитись накопиченим досвідом.

Переконані, що відкритість до суспільства може стати запорукою довіри до Вищого антикорупційного суду України. Відокремлена прес-служба суду – інструмент, яким це можливо досягти. У взаємодії суду, громадських організацій та ЗМІ вбачаємо змогу забезпечити справедливе судочинство та розбудову України як правової демократичної держави.

З повагою та надією на співпрацю, команда ГО «Вектор прав Людин»

<http://hrvector.org/zayavi/19-04-17->

ВІД РЕДАКЦІЇ: серед підписантів – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Власники домашніх електростанцій Січеславщини заробили на продажі електроенергії понад 13 мільйонів гривень

Протягом січня-березня в мережу надійшло понад 2,8 мільйона кіловат-годин електроенергії, що були вироблені побутовими сонячними електростанціями Січеславщини. Постачальник «Дніпровські енергетичні послуги» провів нарахування та здійснив виплати їх власникам на суму понад 13 мільйонів гривень. Про це повідомляє «Дніпроград» з посиланням на прес-службу Energoportal Dnipro.

«Встановлення домашніх сонячних електростанцій – світовий тренд, який стає все популярнішим і в нашій області. Просьюмери (домогосподарства, що самостійно виробляють для своїх потреб електроенергію, а надлишок продають у мережу) не лише забезпечують «зеленою» енергією себе, а й заробляють на продажі її надлишків державі. Ми щомісяця отримуємо дані від оператора системи розподілу про обсяг електроенергії, що таким чином продається в мережу, здійснюємо нарахування та виплати на банківські рахунки клієнтів», – сказав директор компанії «Дніпровські енергетичні послуги» Юрій Федько.

Зазначається, що постачальник здійснює нарахування за встановленим НКРЕКП «зеленим» тарифом, за яким держава купує електроенергію, вироблену з відновлюваних джерел енергії – сонця, вітру, біомаси та води.

Раніше повідомлялося, що постачальники електроенергії опублікували інструкцію та поради як, коли і куди жителям Січеславщини передавати показники електролічильника.

**Іван МУРАХА,
Сайт «Дніпроград», 19 квітня 2019 року**

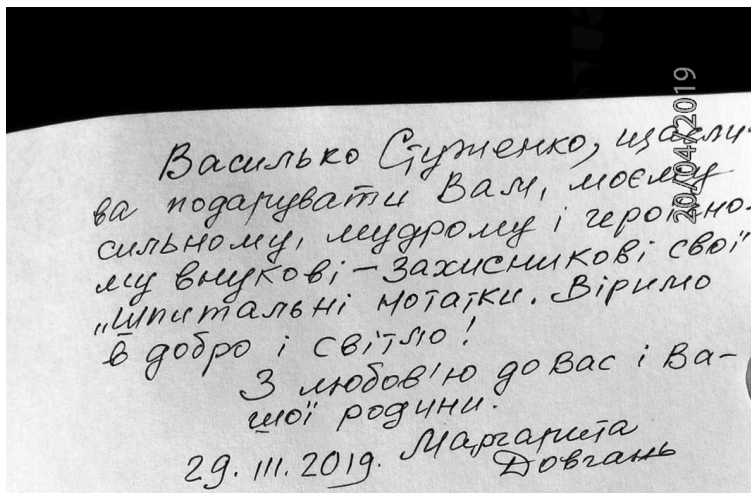
ЛІТЕРАТУРНА

СВІТЛА КРИНИЦЯ

СТОРІНКА

Із «Шпитальних нотаток», лютий 2015 р. – березень 2018 р. Ніч в 10 на 11 березня 2015 р.

Лист Василю СТУЖЕНКОВІ до Польщі.

Вступне слово

Цей літопис історій повернення до життя поранених в боях із московськими інтервентами захисників України неможливо читати без болісного хвилювання. Регулярно відвідуючи з милосердною метою тяжко поранених бійців, що лікуються у Київському військовому шпиталі, волонтерка-журналістка Маргарита ДОВГАНЬ, за порадою нині покойного засновника Музею шістдесятництва Миколи ПЛАХОТНЮКА, записала ці безцінні свідчення новочасних змагань за незалежність України. Хронологічно нотатки охоплюють період від лютого 2015 р. по березень 2018 р. і стосуються життєпису багатьох сотень людей. У книзі описана зустріч авторки Нотаток із героїчним нашим земляком із Кривого Рогу Василем СТУЖЕНКОМ, материнське ставлення якої і захоплення його героїзмом тривають і надалі. Пані Маргарита передала через мене для нього томик своїх Нотаток, які я маю вручити йому після його повернення по завершенню тренувань зі стрільби з лука, які нині відбуваються в Одесі.

Книжка побачила світ у 2018 році в ТОВ «Видавництво «Кліо». Авторка висловлює свою вдячність Фонду ім. І. БАГРЯНОГО та членам родини за надану фінансову допомогу на видання книжки.

Микола КОРОБКО

«...Васильку, Ти тепер у Польщі. Тут, в Україні, наші зробили Тобі протез ноги. А ось з протезом руки склад-мастри разом з німецькими ноці виникли. Побратими по-

ляки запропонували свою допомогу. Вчора дізналася, що Ти у Польщі. І ось не спиться: думаю про Тебе, славний правнуче, моє рідне дитя, мій світлий воїне. Такий юний – добровольцем пішов захищати Україну від страшної путінської навали.

Згадую, як уперше Тебе завезли до 7-ї палати, куди ми з онукою Стефанкою саме в той час прийшли провідати Сергія Ільницького та Романа Федоріва. Ти лежав нерухомо на ношах, без руки й ноги, а за ношами із болем, відчаєм, жомом в очах ішли на ногах, що підкошувалися, Твої красива мама й тато.

... Час минав. Бачила, як

Ти намагався щось написати лівою рукою, бо правою не стало, і не дозволяв мамі Тобі допомогти. Сам! Як поступово в Твоїх очах з'явилося світло повернення до життя, як Ти вчився самостійно сісти у візочок. Між тим численні операції, чистки, болі. А потім... потім було таке: як заходиш на територію шпиталю і бачиш – майорить, рухається над доріжками шпитального парку жовто-блакитний прапор – знаєш, то Василь Стуженко на прогулянку виїхав! Ти не вижджав з палати, поки не закріпиш на спинці візка наш прапор!

На шляху до повної реабілітації ще чимало часу, чимало болів, переживань, звикання. Та знаю: Ти подолаєш лихо. Ти сильний, вольовий. Недавно вислала Тобі бандерольку. Вірю, що дійшла. У ній – оформлена в рамці під склом фотографія скульптурного портрета Твого тезки, великого українського поета Василя Стуса, який був нашим другом. Цей портрет роботи мого чоловіка – скульптора Бориса Довганя. Він виконаний у чавуні і є нині окрасою Національного художнього музею України. Не тільки іменами ви схожі, а й мужністю і силою характеру. Хай цей портрет буде Твоїм Оберегом. Хай береже Тебе Бог! Слава Тобі, Васильку, і смерть ворогам! Дякую. Вірю. Люблю. Скоріш набирайся сил.

Уже світає... 85-літня бабуся Твоя київська Маргарита таки приляже трохи...»

Цариця-Вода

Під корінням дерев і трав шелестить Вода.
Лиш вона – єдина у світі – знає, куди тече.
Не питає Вода у світу: «Що ти мені дав?»
І болить її серце... Болить воно від нікчем.

Царице-Водо, спинись на мить і вслухайсь в слова мої.
За все тобі дякую: за своє життя,
За посмішку ближніх,
За ліси і гаї.
І пробач мені, рідна, за кожну краплю, змарновану від незнання.
В мені – твій біль, твоя пісня, одвічне твоє чекання.

– Царице-Водо, ти зранена натовпом. Горда. Гірка.
– Це правда, жінко. І ти теж така.
– Чи зцілиться світ?
– Спитай у птахів білокрилих,
Спитай у світанку, в дерев. У людей, що тобі милі.

– Не знаю, що думати, Водо. Усі мовчать.
І тільки із натовпу дикого... люті вужі сичать.
– Світ зцілиться. Але ж не за мить. Не за день. Не за рік.
Чи знаєш ти: суперечки сліпців та лжепророків про Душу і Бога –
Це карнавал калік?

– Ні... Як?..
– Все просто до непристойності: без Любові та Волі всі сліпці. Вишукані. Гарно вбрані. Але... З порожнечою в очах, З каменем злості – в руці.
Без любові людина сліпа. Без волі та співчуття – безкрила.
– Водо, вибач, та я спитаю: ти нас, людей, розлюбила? Зневажаєш? Злишся? Що ти в хвилях своїх несеш?
– Ні, наївна. Люблю вас і досі. От тільки нема пісень У звуках моїх ручаїв.
Нема веснянки у краплях моїх дощів,
Нема дитинності в моїм струмочку.
Але пам'ятай: твій вірш – моя святкова сорочка,
Яку одягну на Свято Життя... Колись. Можливо, це буде не скоро,
А поки що я – насторожена, вдумлива, сувора.
Та знаєш... коли проміння вранішнє падає тобі на вії,
І всміхаєшся ти... з тобою я теж радію.

Вода... Ти – вінець усіх таємниць,
Покровителька всіх народжень,
Натхненниця всіх урожаїв.
Терпіння твоє розчулює і вражає.
Розмовляла з тобою колись, у дитинстві.
І розмовляю нині.
Рука – в руці. Краплина – в краплині.
Тинь прозора твоя – на віршах моїх. І тепло мені. Не лядно.
Я люблю тебе, Водо. Тобі за життя вдячна,
За радість, за ніжність, і навіть за те, що – болить...
Заспаний світ скоро зніме з очей сіру пов'язку імлі.
Тільки б ДОЧЕКАТИСЬ...

Лютий 2019

* * *

Шарлотта Саломон

Акрівірш

«Шарлотто, я прилечу до тебе янголом» – шепотіла зневірена мати.

А ти ще не знала: вона – не єдина, хто з власної волі пішов за Обрій.

Рід твій таїв чимало страшних таємниць. Ти мусила обирати:
Лишити безсмертне щось по собі, чи крок в небуття зробити.

«О, Даберлоне*, тебе я кохаю!
Ти сильний, мудрий, хоробрий.
Та чому мовчиш? Як не станеш моєю долею, стань моїм мітом!»

А доля уже зірвала для дівчини жовті (із запахом розпачу) квіти.

Сліпа ненависть творила хаос... Біля дому човгала смерть оката.

А ти взяла фарби, папір – і створила п'єсу свою.

Любов. Туга. Прощання. Де опори шукати?

Одна ти, й окрадений світ. Обидва ви – на краю.

Мить щастя. Весільна пісня. У тебе під серцем – дитина.

Однак вороги не дрімали... Харон* ударив по хвилі чорним веслом.

Не стало тебе. Говорять з душею моєю твої картини...

2019

*Даберлон – так Шарлотта називала Альфреда Вольфсона, чоловіка, який став її першим коханням, наставником і другом.

*Харон – у давньогрецькій міфології перевізник померлих у царство Аїда

Наталія ФЕДЬКО, поетка, м. Дніпро

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг,
вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. Верьовки.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газету друкує офсетним способом КП «Криворізька друкарня» Криворізької міської ради 50050, м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел. 90-63-35.
Обсяг – 1 друкований аркуш.
Наклад – 1000 примірників.
Замовлення № 692.